

КАФЕДРА КОМПОЗИЦІЇ, ІНСТРУМЕНТОВКИ ТА МУЗИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інструментування

Освітній ступінь	Бакалавр	Курс	3
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»	Семестр	5-6
Освітньо-професійна програма	«Музикознавство» Музикознавство		
Статус	Обов'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Індивідуальні	34
		Самостійна робота	56
Форма контролю	Залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Мамонов Сергій Олексійович, професор кафедри композиції, інструментовки та музично-інформаційних технологій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України
Профіль викладача	https://www.facebook.com/donsku.org.ua
e-mail	donsku.org.ua@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інструментування – одна з важливих професійно орієнтованих дисциплін у підготовці музикознавця. До головних дослідницьких задач музикознавця слід віднести вивчення, аналіз та узагальнення наслідків аналізу партитур музичних творів різних епох і стилів, написаних для різних виконавських складів – оркестрових, інструментальних, вокально-симфонічних тощо. Розуміння прийомів оркестровки, тембро-фактурних рішень та драматургічних особливостей творів, усвідомлення інструментування як одного з найважливіших компонентів композиторської творчості та кінцевого результату втілення авторського задуму є одним з показників професіоналізму музикознавця.

Метою дисципліни є виховання музикознавця, здатного вільно володіти усіма методами спеціального та комплексного аналізу партитур, виявляти технологічні та стилістичні особливості твору, робити вірні висновки за результатами аналізу.

Предмет цього курсу – симфонічний оркестр і його види, інші інструментально-виконавські складові, засоби оркестрової виразності та оркестрового письма, особливості формотворення як вищого продукту оркестровки.

Завдання курсу – навчити студентів розуміти закономірності оркестрового мислення, розкривати художньо-технологічне призначення прийомів оркестровки,

виконувати нескладні практичні завдання з інструментовки, робити кваліфікований аналіз партитур.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати теоретичну базу оркестровки, принципи складання плану оркестровки, закономірності побудови оркестрової фактури, особливості поєднання тембрів та інструментів, види тембрового та фактурного оркестрового розвитку, володіти методологією технологічного, спеціального та комплексного аналізу партитур;

вміти (відповідно до теми, що вивчається) виконувати практичні завдання з інструментування, виконувати різні види аналізу творів (фрагментів), які дають змогу виявити виконавський склад, види фактури, особливості побудови фактури, функціональну будову оркестрової тканини, прийоми викладення усіх компонентів музичної тканини, застосування різних прийомів оркестровки, принципи взаємодії оркестровки і форми тощо.

Структура курсу. Програма дисципліни будується за принципом поступового освоєння оркестрових складів з одночасним поєднанням вивчення теорії оркестровки, виконання практичних завдань з інструментування та здійснення аналізу партитур (окремі аспекти аналізу відповідно до теоретичної частини, що вивчається, технологічний та комплексний аналіз).

ПЕРЕЛІК ТЕМ

МОДУЛЬ І.

Змістовий модуль 1.

Тема Загальні положення про оркестр.

Тема Струнно-смичковий оркестр

Змістовий модуль 2.

Тема Група дерев'яних духових інструментів з валторнами

МОДУЛЬ ІІ.

Змістовий модуль 1.

Тема Малий симфонічний оркестр

Тема Група мідних духових інструментів

Тема Група ударних інструментів

Тема Група декоративно-прикрашальних інструментів та інструменти за випадком

Змістовий модуль 2.

Тема Великий симфонічний оркестр.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Вивчення предмету передбачає комплексний підхід та спрямованість на поєднання теоретичних, практичних і аналітичних форм роботи з використанням музично-інформаційних технологій.

У зв'язку з комплексною спрямованістю і специфікою даної дисципліни у навчанні використовуються переважно індивідуальні та самостійні заняття, які забезпечують формування теоретичних знань, практичних умінь та навичок аналізу.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Навчальна програма з даної дисципліни.
2. Підручники, посібники, монографії, наукові статті, матеріали інтернет-ресурсів та партитури і записи оркестрових творів.

Усі основні та додаткові матеріали для вивчення навчальної дисципліни за необхідністю надсилаються у відповідну групу MOODLE.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Система поточного, модульного (2 модулі, 4 змістових модулі) та підсумкового контролю (Залік у 6-му семестрі) передбачає оцінювання знань і навичок за 100-бальною системою у відповідності з прийнятою шкалою розподілу балів за накопичувальним принципом з урахуванням поточного контролю (у формі опитувань, творчих обговорень, підсумків аналізу партитур з відповідної тематики тощо) та рівня виконання самостійних письмових завдань:

- максимально до 20 балів за 1-й модуль (12 і 8 балів відповідно за 1 та 2 змістові модулі);
- максимально до 30 балів за 2-й модуль (12 і 18 балів відповідно за два змістових модулі), разом до 50 балів за 2 модулі (4 змістові модулі);
- максимально за Залік у 6-му семестрі – до 50 балів.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування індивідуальних занять	10
2.	Результати вивчення теоретичного матеріалу	15
3.	Результати практичної роботи	15
4.	Результати аналітичної роботи	20
5.	Залік	40
	Всього	100

Критерії оцінювання

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – Оцінки «відмінно» заслуговує студент, який у повному обсязі засвоїв теоретичний матеріал та набув практичні та аналітичні навички, виявив достатньо глибокі знання та розуміння предмету, продемонстрував у практичних завданнях творчі здібності та здатність робити вірні висновки.

Оцінка 82–89 В («Добре») – Оцінка «добре» виставляється студенту, який в повному обсязі опанував теоретичний, практичний та аналітичний матеріал, виявив достатні знання та вміння, проте його практичні та інші роботи містили несуттєві помилки.

Оцінка 74–81 С («Добре») – При оцінюванні та диференціації балів враховується обсяг та рівень виконання самостійних завдань, а також робота на семінарських заняттях.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») – Оцінка „задовільно” виставляється студенту, який несистематично виконував завдання та недостатньо засвоював теоретичний, практичний та аналітичний матеріал, а його відповіді містили суттєві помилки.

Оцінка 60–63 Е («Задовільно») – При оцінюванні та диференціації балів враховується обсяг та характеристика виконання самостійної роботи, а також робота на семінарських заняттях.

Оцінка 35–59 FХ («Незадовільно») – Оцінка «незадовільно» ставиться студенту, який лише частково виконав вимоги навчальної програми, але продемонстрував недостатність необхідних теоретичних знань та навичок, систематично не повністю виконував завдання.

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – Оцінка «незадовільно» ставиться студенту, який зовсім не виконав вимоги навчальної програми, продемонстрував відсутність необхідних теоретичних знань та навичок, систематично не виконував завдання.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Курс передбачає звернення до матеріалів іноземними мовами, зокрема, англійською. Заохочується прагнення студентів до опрацювання матеріалу за допомогою англійськомовних джерел – книг, статей, онлайн-курсів тощо, які відповідають тематиці конкретних занять.

ПОЗААДИТОРНЕ НАВЧАННЯ

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних, вітчизняних та кафедральних конференціях, конкурсах круглих столів, відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо з подальшим їх обговоренням.

МУЗИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ АНАЛІЗУ

- Б. Лятошинський. Симфонія №3.
- В. Борисов. «Дивертисмент»
- Л. Колодуб. «Троїсті музики».
- М. Скорик. Концерт для оркестру «Карпатський».
- Є. Станкович. Симфонія №2.
- В. Сільвестров. Симфонія №5.
- І. Карабиць. Концерт для оркестру №2.
- Г. Берліоз. Фантастична симфонія.
- Г. Малер. Симфонії №3, №4.
- О. Респігі. «Фонтани Риму».
- М. Равель. «Болеро».
- Г. Канчелі. Симфонія №5.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Клебанов Д. Мистецтво інструментовки. Київ.: Музична Україна, 1972.
2. Гайденко А. П. Інструментознавство та основи теорії інструментування: Підручник. Х.: Майдан, 2010. 156 с.
3. Андреева О. Ф. Ударні інструменти сучасного симфонічного оркестру. К.: Музична Україна, 1990.
4. Котонський В. Ударні інструменти в сучасному оркестрі. Переклад з польської Л. Грабовського. К.: Музична Україна, 1971.
5. Дудка Ф. Основи нотної графіки.– К.: Музична Україна, 1977.
6. Adler S. The Study of Orchestration. New York – London : W.W.Norton & Company, 1989. 640 p.
7. Дарваш Г. Правила оркестровки. Будапешт: Вид. Корвина, 1964 (переклад з угорської)

Додаткова

8. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. К.: Музична Україна, 1967.– 241 с.
9. Хашеватська С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації – Вінниця, НОВА КНИГА, 2008. 256 с.
10. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти.– К.: Мистецтво, 1990.15с.
11. Юцевич Ю. Словник музичних термінів.– К.: Музична Україна, 1977.206 с.
12. Олійник Ю.І. Інформаційно-комунікаційні технології в музиці. Цифрові музичні інструменти: Навчально-методичний посібник. Частина 1 Херсон: Штрих, 2013. 60 с.

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України ім. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Народна бібліотека України <http://www.biglib.com.ua/>
3. Харківська музично-театральна бібліотека <http://www.artlib.iatp.org.ua/>